

Aan Minister van SZW

nota

Kabinetsreactie eerste fase Clingendael onderzoek Turkse diasporabeleid

TER BESLISSING

Directie

Datum

11 september 2023

Onze referentie

2023-

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Bijlage(n)

3

Aanleiding

In de procedurevergadering van 30 mei jl. heeft lid Becker (VVD) verzocht een kabinetsreactie te ontvangen op het onderzoek 'het Turkse diasporabeleid in Nederland' van Clingendael (zie bijlage 1) t.b.v. het commissiedebat buitenlandse inmenging en beïnvloeding van 4 oktober 2023.

Geadviseerd besluit

Instemmen met de voorgestelde kabinetsreactie en deze voor 27 september ondertekend, mede namens MJ&V, aan de Kamer te verzenden.

Kernpunten

Achtergrond

- U bent op 10 mei jl. over het rapport van Clingendael geïnformeerd (zie bijlage 2 voor deze nota met uw reactie).
- De verzochte kabinetsreactie gaat over de eerste fase van het onderzoek. Naar verwachting zal Clingendael de tweede fase in december 2023 afronden (zie uitgebreid onder toelichting).
- Aanleiding voor Clingendael om dit onderzoek uit te voeren, was een gebrek aan kwantitatieve data over hoe de Turks-Nederlandse gemeenschappen het Turkse diasporabeleid zelf ervaren.
- Door middel van een subsidie van J&V (NCTV) is het onderzoek tot stand gekomen; BZ en SZW zijn via de OBI-aanpak hier actief bij betrokken.
- Aangezien het rapport enkel de eerste fase van het onderzoek omvat, zijn er in dit rapport geen beleidsaanbevelingen opgenomen.

Kabinetsreactie

- De voorgestelde kabinetsreactie beschrijft de eerste bevindingen van het onderzoek, het proces voor de tweede fase en welke onderzoeksvragen Clingendael daarmee beoogt te beantwoorden.
- De eerste fase richtte zich op drie vragen:
  - 1) Hoe divers zijn de Turks-Nederlandse gemeenschappen, afgezet tegen politieke voorkeur, religiositeit en identificatie met Nederland en Turkije?;
  - 2) Hoe ervaren Nederlanders met een Turkse achtergrond het Nederlandse beleid ten aanzien van hun gemeenschappen?;
  - 3) Hoe ervaren zij het Turkse diasporabeleid?

20/9 08/9
graag mee appreciëren
in brief

Jammer dat het nu in haast naar de Kamer belangenkosten in, die wel een tijd vragen

- Verder beschrijft de kabinetsreactie hoe de tweede fase van het onderzoek - door middel van interviews en focusgroepen - dieper in zal gaan op wat ten grondslag ligt aan de eerste bevindingen.
- Tenslotte beschrijft de kabinetsreactie dat het volgende kabinet in zal gaan op de beleidsaanbevelingen van Clingendael, nadat de tweede fase is afgerond.

Datum
11 september 2023

Onze referentie
2023- [redacted]

Eerste bevindingen

- Uit de eerste fase komt naar voren dat de Turks-Nederlandse gemeenschappen in grofweg 3 politieke blokken kunnen worden onderverdeeld: 44% niet-stemmers; 30% stemt op de coalitie van de huidige president; en 15% op de coalitie van de oppositie.
- Als het gaat om identificatie met Nederland en Turkije geeft 64% aan zich primair te identificeren met Turkije; 58% van de respondenten geeft aan zich verbonden te voelen met Nederland en 36% van de respondenten voelt zich thuis in beide culturele identiteiten.
- Verder vindt 50% van de respondenten dat de Nederlandse overheid te weinig doet om discriminatie van Nederlanders met een Turkse achtergrond tegen te gaan.
- In algemene zin geeft 25% van de Turks-Nederlandse gemeenschappen aan zich onveilig te voelen vanwege Turkse invloed in Nederland. Ook zou 43% graag zien dat de Nederlandse overheid hen beter beschermt tegen ongewenste inmenging en intimidatie uit Turkije.
- Voor specifieke onderdelen van het Turkse diasporabeleid geeft 67% van de respondenten aan tegen het verbieden van buitenlandse financiering van weekendscholen te zijn; 52% is tegen het verbieden van buitenlandse financiering van moskeeën in Nederland; 66% waardeert de hulp van de Turkse autoriteiten bij het organiseren van weekendscholen in Nederland; en 49% vindt dat Nederlandse moskeeën niet door buitenlandse imams zouden moeten worden geleid.

veel! generaties?

!

!

) zorgelijk?
← gelukkig!

Toelichting

Methode van onderzoek

- Het onderzoek betreft een kwantitatieve analyse onder een representatief deel van de Turks-Nederlandse gemeenschappen (N = 1008), zowel voorafgaand als na de Turkse verkiezingen van 2023.
- De eerste fase van het onderzoek omvat de historische ontwikkeling van het Turkse diasporabeleid; hoe Nederlanders met een Turkse achtergrond dit ervaren; welke invloed de verkiezingen in Turkije hebben op hoe zij het diasporabeleid ervaren; en hun waardering van Nederlandse beleidsinitiatieven in reactie op het Turkse diasporabeleid.
- De tweede fase gaat dieper in op de impact van de Turkse verkiezingen op het ervaren diasporabeleid, door ook interviews en focusgroepen af te nemen.
- Hiermee wil Clingendael de volgende onderzoeksvragen beantwoorden:
  1. In hoeverre hebben de Turkse presidents- en parlementsverkiezingen het ervaren diasporabeleid van Turks-Nederlanders beïnvloed?
  2. In hoeverre kan de betrokkenheid en integratie van de Turks-Nederlandse gemeenschappen beter geborgd worden, zonder eenvormig beleid te voeren of assimilatie te verwachten?

↳?

3. In hoeverre moet de Nederlandse overheid ingrijpen, om eventuele schadelijke neveneffecten van het Turkse diasporabeleid aan banden te leggen?

Datum
11 september 2023

Onze referentie
2023- [REDACTED]

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Het Turkse diasporabeleid in Nederland	Niet verzenden	
2	Reactie MSZW nota onderzoek Clingendael	Niet verzenden	
3	Kabinetsreactie eerste fase Clingendael onderzoek Turkse diasporabeleid	Verzenden aan TK	Voor 27 september